

Adrian ANDONE și Sorin LEOVEANU

Foto:
Florinel CHIREA

„Regii peșitori” sau insinuarea Răului

Există ceva intrigă în spectacolul *Regii peșitori*, semnat de Mircea Cornișteanu la Teatrul Național din Craiova. Întrebări, care-și cer răspunsuri persistă după reprezentație, ambiguitatea posibilelor explicații și interpretări, justificate în egală măsură, se vrea limpezită. În mare parte această bogăție a trimerelor vine tocmai din textul lui D.R. Popescu, în care straturi de teme și motive majore se așază unele peste altele, combinate în registre stilistice variate. Liricul se împletește cu grotescul, bufonada cu fiorul tragic, astfel încât povestea de la primul nivel a existențelor a patru femei, desfășurate centripet în jurul seducătorului *Titus* (Valeriu Dogaru), devine, în cele din urmă, o meditație gravă în esență despre destinul omenesc. Relevând o tipologie creatoare structural barocă, D.R. Popescu abordează pe un ton incisiv, mereu în plin atac, atitudini și relații fundamentale. Întâlnim laolaltă: dialogul arhetipal între generații, ideea timpului care

deteriorează ființele, destinul ca proiect de construire lăuntrică, iar deasupra tuturor, ineluctabilă, moartea. Apelul la povestea mitologică a lui *Ulise* așteptat de *Penelopa*, care constituie substanța scenei de teatru în teatru, așa cum o vedem în spectacol, oferă o posibilă cheie de interpretare. *Titus* și cele patru femei (interpretate de actori-bărbați) care pun în scenă episodul întoarcerii lui *Ulise*, se implică astfel, aproape pe neștiute, într-o căutare a adevărurilor proprii prin labirintul travestiului și al mistificării. Această confuzie a identităților, până și la nivel sexual, ar semnifica obstacolul care trebuie depășit pentru aflarea aceluși adevăr. Iar *Ulise*, se spune explicit în spectacol, este prototipul și simbolul insului care parcurge drumul inițiativ către sine.

În completarea acestui palier de interpretare vine afirmația dramaturgului însuși, care plasează ambiguitatea sensurilor sub semnul ludicului, al gratuității jucăușe.

„Uneori citarea mitului este deliberată, făcută ca o mână întinsă către cititor, ca o cochetărie, ca o devalorizare a mitului.” Viziunea regizorală preia și potențează această sugestie a unei ambiguități funciare prin travestiul deconcertant (paroxistic, ridicat la puterea a treia chiar – Sorin Leoveanu este *Florența*, care este *Ulise* în spectacolul din spectacol, *Ulise* dovedindu-se însă o *Penelopă* deghizată, în cele din urmă), prin gestul bufon, la granița dintre grotesc și poetic, pe care-l scot la iveală personajele. Mistificarea și reversul ei caracterizează umanitatea înfățișată, care e dispusă simetric, în oglindă, trioul bătrânilor (*Sara Irma*, *Titus*) prefigurând parcă sensul parcursului celor mai tineri (*Florența* – remarcabilă în interpretarea lui Sorin Leoveanu, *Bibi* – Adrian Andone, *Dorinel* – Nicolae Poghirc). Confruntarea cu moartea conduce la un examen lucid de conștiință, ca o accelerare a ritmului vieții. În mod neașteptat, cei mai în vârstă debordează de o stranie vitalitate, ce-și trage energia dintr-o înțelegere a existenței în raporturile ei cele mai firești, în vreme ce tinerii par cotropiți înainte de vreme de slăbiciune, derută și decrepitudine. Sexualitatea și miza raportului erotic devin semne ale acestui instinct vital. Valer Dellakeza în

unguroaica *Irma* și Valentin Mihali în evreica *Sara* construiesc cu minuție de bijutier, în veritabile recitaluri actoricești, această lume a „gaițelor”, care nu-i este necunoscută regizorului Mircea Cornișteanu. Cochete încă, energice, arțăgoase și tandre totodată, bătrânele sunt purtătoarele unei viziuni asupra lumii care păstrează neștirbită bucuria de a trăi. Imaginea finală, simbolică și tulburătoare – bătrânele și *Titus* depărându-se în întuneric, în urma lor rămânând doar trei sicrie albe, coagulează parcă semnificația centrală a spectacolului: nu este înfățișată doar moartea unor inși care au iubit frenetic viața, ci mai mult, chiar dispariția unei lumi. Cine sunt atunci „regii pețitori”, cei care rămân după ei? O gloată amorfă, existențe gregare care induc pericolul violenței, o umanitate degenerată, insinuarea Răului.

Teatrul Național Craiova – Regii pețitori de D.R. Popescu. Regia: Mircea Cornișteanu. Decoruri: Viorel Penișoară-Stegaru. Costume și măști: Lia Dogaru. Muzica: Nicu Alifantis. Mișcarea scenică: Felicia Dalu. Scene de lupte: Sobi Cseh. Distribuția: Valeriu Dogaru, Adrian Andone, Sorin Robert Leoveanu, Nicolae Poghirc, Valentin Mihali, Valer Dellakeza, Tudorel Petrescu, Constantin Cicort, Theodor Marinescu, Angel Rababoc, Ștefan Mirea, Marian Politic, Alexandru Boureanu. Premieră absolută: 3 aprilie 2001.

Olga GANCEVICI

Când un drac nu e chiar... dracul

A fost odată un sat îndepărtat, unde fabulosul și realul deapănă, laolaltă, firul întâmplărilor în care, într-o zi, „și-a băgat dracul coada”. Povestea lui Asaya Fujita *Bekkanko sau Ochiul dracului*, pusă în scenă la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani, e una de iubire, însă, ca orice situație în care „e un drac la mijloc”, evoluția ei capătă un parcurs neașteptat. Protagonistii poveștii fac parte din două lumi diferite, imposibil (cel puțin la prima vedere) de adunat împreună sub semnul simultaneității: *Yuki*, o fată oarbă, semiorfană, delicată,

resimțită de semenii săi poate mai puțin drept o infirmă (deși e umilită de aceștia) și mai cu seamă drept o străină – căci ochiul interior al unui orb trece dincolo de aparențele înșelătoare ale lumii obișnuite, „normale”, și-i conferă privilegiul unei alte lumi, profunde, inaccesibile celorlalți. Și *Bekkanko*... un drac neobișnuit, sfios, foarte sensibil, descurajat din pricina neputinței sale de a-și manifesta puterile malefice.

Nimic strident, nimic patetic în transpunerea scenică a basmului oriental: regizorul Cristian Juncu pare a fi consecvent în crearea